

Biljana Srbljanović

VRAT OD STAKLA

ADN 24/87

70 JDP

Biljana Srbljanović

VRAT OD STAKLA

BILJANA SRBLJANOVIĆ

VRAT OD STAKLA

Režija, scenografija i izbor muzike Jagoš Marković

Kostimografija Bojana Nikitović

Scenski govor Ljiljana Mrkić Popović

Dizajn svetla Dejan Draganov

IGRAJU

Bogdanka, Bogda JELISAVETA SEKA SABLJIĆ

Svetlana VESNA TRIVALIĆ

Nadežda ANITA MANČIĆ

Mirna MILICA GOJKOVIĆ

Ljuba DRAGAN MIĆANOVIĆ

Vasa IRFAN MENSUR

Vlajko Mujić MARKO JANKETIĆ

Pandur 1 SLOBODAN TEŠIĆ

Pandur 2 BOJAN LAZAROV

Filip MILOŠ SAMOLOV

Malo dete ANA ČARMAN

Organizator Vladimir Perišić

Inspicijent Dušan Milosavljević

Sufler Ksenija Ćirica

Asistent reditelja Tara Lazarević

Asistent kostimografa Petra Fotez

Majstor svetla Ivan Lazović

Majstor zvuka Aleksandar Major

Premijera na Sceni „Ljuba Tadić“ Jugoslovenskog dramskog pozorišta
u petak, 5. oktobra u 20 časova.

LICA

Bogdanka, zvana Bogda, laže da ima 70, šta joj bog nije dao, sama je otela

Svetlana, 47, mračno biće
Nadežda, 45, beznadežno biće

Mirna, 19, letargično biće

Ljuba, 48, mnogo spava
Vasa, 72, glup a obradovan

Dva Pandura, skroz bez bića

Vlajko Mujić, 28, naslednik, ima žute cipele

Filip, malo manje od 50, udovac s malim detetom
i to

Malo dete, 5, ili tako nešto

Komad se događa u salonskom stanu nameštenom po ukusu slavske buržoazije, ružan i sasvim grozan, mnogo me nervira.

Na sceni, pomeren ka proscenijumu samo jedan dugi, dugi sto, kao za 20 osoba, stolice samo sa jedne strane, tako da gledaju pravo u publiku, može i u dva reda. Stan je kao poprečni presek, ima ragastove, ali ne i vrata, da sve bude izjedna. Osim toga ima još i samo šta treba, jedan plakar, jedan kauč, jedan luster, jedan televizor, jedan klozet i jedan jedini izlaz iz svega.

Tokom komada, jedan po jedan deo nameštaja umre, pa ga pokriju belim čaršavom, kao u Višnjiku ili kao u mrtvačnici.

Muzika koja prati komad uglavnom je snimljena na „Karavelu prijateljstva 1968.“, koncertu koji je bio neposredan povod studentskih demonstracija u Beogradu, kad su se potukli studenti sa brigadirima i njihovom decom, oko toga ko će na muziku da uđe za džabe, kojom prilikom su svi najebali, a naročito mi.

Napolju su stalno neke demonstracije, koje kao da traju već pedeset godina, uvek velikih povoda i motiva, a nejasnih ciljeva i propalih metoda. To se zna tako što se svako malo neko nešto dere, pa prozor mora da se zatvara, čak i kad je u stanu dušegupka od tolikih ljudi.

I
УЧИ МЕ МАЈКО, КАРАЈ МЕ

Scena u traku, veoma glasno čuje se Aleksandar Sarijevski kako peva.

PEVAČ (*off*)

Еееј, учи ме мајко, карај ме
како да ја земам Лильана
Лильана мома убава
Лильана тенка висока
Лильана бела црвена
Лильана ситен босилок
Лильана една на мајка.

Учам те синко карам те
како да ја земиш Лильана
повикај триста мајстори
направи чешма шарена
наврати вода студена
сите селани ќе дојдат
и Лильанини другарки
ем сите калеш невести
белким Лильана ќе дојде.

Pesma teče i dalje glasno, svetlo se polako pali, otkriva SVETLANU, koja стоји на proscenijumu, gleda direktno u publiku, iza njenih leđa onaj ogroman sto, za kojim sedi njena majka Bogdanka, dosta pored Nadežda, u dubini, na kauču, spava Ljuba, a skroz desno u svojoj sobi, kad se prođe ragastov bez vrata, u svom krevetu, Mirna. On a ne spava, nego gleda u plafon.

Bogdanka tiho mumla uz pesmu koja trešti.

BOGDANKA
Послуша Стојан мајка си
повика триста мајстори
направи чешма шарена

наврати вода студена
сите селани дојдоа
и Лиљанини другарки
ем сите калеш невести...

*Bogdanka pevuši, preskače stihove, nešto smulja i mumla,
ali poslednji naglasi.*

BOGDANKA

Лиљана кучка не дојде.

Muzika stane, Svetlana odmah glasno govori direktno publici.

SVETLANA

Išla sam da prekinem sa svojim psihijatrom, da mu kažem da više neću dolaziti jer me nervira, jer mi ničemu ne služi, jer idem godinama svake nedelje i sve je isto, jer je dosadan i uobražen, jer me gnjavi i jer nemam para.
Onda smo se dogovorili da će da dolazim tri puta nedeljno.

BOGDANKA

Pa da, to i liči na tebe.

SVETLANA (*ne osvrće se, govori i dalje publici*)

Rekao mi je da treba da radimo na mom samopouzdanju, da imamo puno posla i da moram da naučim da nametnem svoje ja.

BOGDANKA

U al' si ga nametnula.

SVETLANA

Dao mi je i neke knjige, ali da ih kopiram. Pa će da me preslišava, da vidi da sam čitala.

BOGDANKA

Ja ionako mislim da ti treba manje da čitaš.

NADEŽDA

Pusti je, mama, kad voli.

BOGDANKA

Ona ništa ne voli. Vidi je. Ne voli ništa.

SVETLANA (*priznaje publici*)

Volim da čitam.

BOGDANKA

To je i problem.

Svetlana se prvi put uključuje u razgovor. Njena majka razmešta stvari po stolu, samo ono što njoj treba: naočari, novine, druge novine, kompjuter, olovka, druga olovka i oval kulena.

SVETLANA

Napolju je opet haos, jedva se probih. (Viče, da je čerka čuje) Mirna, gde ti je otac?

MIRNA

Gde bi bio?

BOGDANKA

Šta će tebi psihijatar? Vidi mene, imam skoro sedamdeset godina i nikad nisam imala psihičkih problema.

NADEŽDA

Mama, imaš 72.

BOGDANKA

Ti znaš.

Nadežda, za onim istim stolom, nešto veze, šije, šta li, neke perle na til, nešto osjetljivo i delikatno.

SVETLANA (*vidi Ljubu da spava na kauču pozadi*)

Ljubo, ustani, opet ćeš zakasniti.

Ljuba spava, nema ga.

SVETLANA

Kako neko može toliko da spava?

NADEŽDA

Vidi ga, ne pomera se. Možda je umro?

BOGDANKA

U, otkad!

Svetlana drmusa Ljubu.

SVETLANA

Ustani, molim te, moraš na posao.

*Ljuba jedva daje neki znak života. Nije umro, nego neće.
Mrmlja.*

LJUBA

Ne radim danas.

SVETLANA

Ustani, skuvaću ti kafu.

BOGDANKA

Ja, kad me uhvate crne misli, ne trčim u ludnicu, nego lepo
izađem u grad, vidim se sa društvom, idem na plivanje ili
na rekreaciju.

I seks dosta pomaže.

NADEŽDA i SVETLANA (*uglas*)

Mama!!!

*Nadežda retko diže pogled s ručnog rada, ali ovo je, na
primer, taj trenutak.*

BOGDANKA

Bože, deco, al' ste primitivne.

SVETLANA

Ljubo, molim te ustani. Evo kafa.

BOGDANKA

Pusti ga više, jebala te kafa. Jel' ti kaže da ne radi danas?

SVETLANA

Kako može da ne radi? Nije radio ni juče, ni prekjuče.

NADEŽDA

Ja sam čula da oni imaju beneficirano, da im se rad broji
duplo ili trostruko čak.

BOGDANKA

Ajde bre dete, ne lupetaj. Pa on je komunalac, nije kos-
monaut!

*Ljuba ne komunicira. U stvari, retko. Kao, na primer, sad.
Ispravlja taštu.*

LJUBA

Komunalni policajac. Ne komunalac.

BOGDANKA

Kur moj.

To je bilo to od Ljube. Opet učuti. Pokrije se i okreće na drugu stranu.

SVETLANA

Ljubo, ajde molim te.

Ljuba ništa.

Nadežda ga zagleda kao da proučava.

NADEŽDA

Meni nije normalno da neko toliko spava. To je možda neki poremećaj?

Bogdanku baš briga.

BOGDANKA

Naravno da jeste.

Bogdanku baš briga za sve, osim za sebe.

SVETLANA

Ljubo, ja sad krećem, a ti kako hoćeš. Ne znam kako ćeš da prođeš, saobraćaj stoji, opet je neki protest. Čudi me da te nisu već zvali da radiš.

BOGDANKA

Protest? Gde?! Ovde kod nas?

Ljuba se pomalo pridiže. Ne govori, nešto brunda. Ipak uzima kafu.

Bogdanka otvara laptop, istom rukom mota kulen i jede ga prstima, gleda u ekran. Nestrpljiva je da se uključi u političku borbu.

**IZOSTAVLJENE
STRANICE...**

Beleška o drami

Pesmu „Hajde, more, mlada“ preveo je Alban Ukaj.
Naslov jedanaeste scene i citirani stihovi, Goran Babić
„Averzija prema alkoholu“.

Biografija autorke

Biljana Srblijanović, 1970, dramska autorka i redovna profesorka dramaturgije na Fakultetu dramskih umetnosti u Beogradu. Autorka deset drama, među kojima *Beogradska trilogija*, *Porodične priče*, *Skakavci*, *Nije smrt biciklo (da ti ga ukradu)*, *Mali mi je ovaj grob*. Dobitnica nagrada: Premio Europa – Nova pozorišna realnost, šest puta Sterijine nagrade za dramski tekst, nagrada Slobodan Selenić, Ernst Toller, Osvajanje slobode, Nagrade grada Beograda za dramsko stvaralaštvo, francuskog ordena Vitez umetnosti i književnosti. Fulbrajt alumni, doktorantkinja na smeru Studije filma na FDU u Beogradu.

Jugoslovensko dramsko pozorište
Kralja Milana 50
11000 Beograd

Direktor
Tamara Vučković Manojlović

Umetnički direktor / Urednik ADN
Gorčin Stojanović

Saradnici
dr Jelena Kovačević
Dragana Dukić (praktikant BG prakse)

Dizajn
Adam Rakićević

Štamparija
Birograf
Tiraž 300
www.jdp.rs

Telefoni blagajne
2644 447 i 3061 957

Beograd, 2018.

**CIP - Каталогизација у публикацији - Народна
библиотека Србије, Београд**

821.163.41-2

СРБЉАНОВИЋ, Биљана, 1970-
Vrat od stakla / Biljana Srbljanović. - Beograd :
Jugoslovensko dramsko pozorište, 2018
(Beograd : Birograf). - 108 str. ; 19 cm

Tiraž 300. - Biografija autorke: str. 108.

ISBN 978-86-80513-93-5

COBISS.SR-ID 268190476